Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

29 päivänä lokakuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 93/13/ETY — Lainasopimus, jonka vakuutena on kiinteistökiinnitys — Kohtuuttomat ehdot — Ulosmittausmenettely — Väite — Preklusiiviset määräajat

Asiassa C-8/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Martorell (Martorellin ensimmäisen asteen tuomioistuin nro 4, Espanja) on esittänyt 28.10.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.1.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

BBVA SA, aiemmin Unnim Banc SA,

vastaan

Pedro Peñalva López,

Clara López Durán ja

Diego Fernández Gabarro,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (esittelevä tuomari) ja S. Rodin,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.2.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— BBVA SA, aiemmin Unnim Banc SA, edustajinaan abogado J. Rodríguez Cárcamo ja abogado B. García Gómez,

— Pedro Peñalva López, Clara López Durán ja Diego Fernández Gabarro, edustajinaan abogado M. Alemany Canals, abogado A. Martínez Hiruela, abogado T. Moreno ja abogado A. Davalos,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään M. J. García-Valdecasas Dorrego,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

— Euroopan komissio, asiamiehinään J. Baquero Cruz ja M. van Beek,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.5.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL L 95, s. 29) 6 ja 7 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat BBVA SA, aiemmin Unnim Banc SA (jäljempänä BBVA), ja Diego Fernández Gabarro, Pedro Peñalva López ja Clara López Durán ja joka koskee sitä, että he ovat vastustaneet kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausta, joka koskee pysäköintipaikkaa ja varastoa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

4 Kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.”

Espanjan oikeus

5 Kiinnitysvelallisten suojan vahvistamisesta, velan uudelleenjärjestelystä ja sosiaalisesta vuokrasta 14.5.2013 annetulla lailla 1/2013 (Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social; BOE nro 116, 15.5.2013, s. 36373) muutettiin 7.1.2000 annettua siviiliprosessilakia (Ley de enjuiciamiento civil; BOE nro 7, 8.1.2000, s. 575), sellaisena kuin se on muutettuna kiireellisistä verotuksellisista, talousarviota koskevista ja tutkimusta, kehitystä ja innovaatiota edistävistä toimenpiteistä 28.6.2013 annetulla asetuksella 7/2013 (decreto-ley 7/2013, de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación; BOE nro 155, 29.6.2013, s. 48767; jäljempänä siviiliprosessilaki).

6 Lain 1/2013 neljäs siirtymäsäännös (jäljempänä riidanalainen siirtymäsäännös) koskee täytäntöönpanomenettelyjä, jotka on aloitettu ennen lain 1/2013 voimaantuloa ja joita ei ole vielä saatettu päätökseen. Kyseisen säännöksen sanamuoto on seuraava:

”1. Tällä lailla [siviiliprosessilakiin] tehtyjä muutoksia sovelletaan täytäntöönpanomenettelyihin, jotka ovat vireillä lain voimaan tullessa, ainoastaan vielä toteuttamatta olevien täytäntöönpanotoimenpiteiden osalta.

2. Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa täytäntöönpanomenettelyissä, joissa täytäntöönpanon vastustamiselle siviiliprosessilain 556 §:n 1 momentissa säädetty 10 päivän määräaika on päättynyt, ulosmittausvelallisilla on joka tapauksessa kuukauden mittainen preklusiivinen määräaika, jonka kuluessa he voivat vastustaa täytäntöönpanoa erityisellä väitteellä, joka perustuu jonkin siviiliprosessilain 557 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja 695 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun uuden vastustamisperusteen olemassaoloon.

Kuukauden mittainen preklusiivinen määräaika alkaa kulua tämän lain voimaantuloa seuraavasta päivästä, ja se, että asianosaiset vastustavat täytäntöönpanoa, keskeyttää menettelyn siihen saakka, kunnes vastustamisesta on annettu ratkaisu siviiliprosessilain 558 §:n ja sitä seuraavien pykälien sekä 695 §:n mukaisesti.

Tätä siirtymäsäännöstä sovelletaan kaikkiin sellaisiin täytäntöönpanomenettelyihin, jotka eivät ole päättyneet kiinteistön luovuttamiseen ostajan hallintaan siviiliprosessilain 675 §:n mukaisesti.

3. Vastaavasti vireillä olevissa täytäntöönpanomenettelyissä, joissa täytäntöönpanon vastustamiselle siviiliprosessilain 556 §:n 1 momentissa säädetty 10 päivän määräaika on tämän lain voimaan tullessa jo alkanut kulua, ulosmittausvelallisilla on sama edellisessä momentissa tarkoitettu kuukauden mittainen preklusiivinen määräaika sellaisen väitteen esittämiseksi, joka perustuu jonkin siviiliprosessilain 557 §:ssä ja 695 §:ssä säädetyn vastustamisperusteen olemassaoloon.

4. Tämän säännöksen julkaiseminen katsotaan pätevästi ja täysimääräisesti toimitetuksi tiedoksiannoksi tämän pykälän 2 ja 3 momentissa säädettyjen määräaikojen tiedoksiantamisen ja kulumisen osalta, eikä tästä ole missään tapauksessa tarpeen tehdä nimenomaista päätöstä.”

7 Siviiliprosessilain 556 §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:

”Jos täytäntöönpanoperusteena on tuomioistuinratkaisu, välitystuomio tai sovintosopimus, täytäntöönpanovelallinen voi esittää kymmenen päivän kuluessa täytäntöönpanon määräämisestä tehdyn päätöksen tiedoksiantamisesta sitä vastaan kirjallisen väitteen vedoten maksuun tai tuomion, välitystuomion tai sopimuksen noudattamiseen, mikä on perusteltava kirjallisin todistein.

Väite voi perustua myös täytäntöönpanohakemuksen vanhenemiseen samoin kuin sopimuksiin ja toimiin täytäntöönpanon välttämiseksi, jos kyseiset sopimukset ja toimet käyvät ilmi virallisesta asiakirjasta.”

8 Siviiliprosessilain 557 §:ssä, joka koskee muun täytäntöönpanoperusteen kuin tuomioistuinratkaisun tai välitystuomion perusteella määrätyn täytäntöönpanon vastustamista, säädetään seuraavaa:

”1. Kun täytäntöönpanosta määrätään 517 §:n 2 momentin 4, 5, 6 ja 7 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanoperusteen tai muiden 517 §:n 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen, jotka voivat olla täytäntöönpanoperusteena, perusteella, täytäntöönpanovelallinen voi vastustaa täytäntöönpanoa edellisessä pykälässä säädetyn määräajan kuluessa ja siinä säädetyssä muodossa ainoastaan silloin, kun väitteen perusteena on jokin seuraavista:

– –

7° täytäntöönpanoperusteeseen sisältyvät kohtuuttomat ehdot.

2. Jos täytäntöönpanoa vastustetaan edellisessä momentissa tarkoitetulla tavalla, tuomioistuimen kanslian virkamies keskeyttää prosessinjohtotoimena täytäntöönpanon.”

9 Siviiliprosessilain 695 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 2 momentin sanamuoto on seuraava:

”1. Tässä luvussa tarkoitetuissa menettelyissä ulosmittausvelallinen voi esittää ainoastaan seuraavia vastustamisperusteita:

– –

(4) ulosmittauksen tai perittävän summan määrittämisen perusteena olevan sopimusehdon kohtuuttomuus.

2. Jos täytäntöönpanoa vastustetaan edellisessä momentissa tarkoitetulla tavalla, tuomioistuimen kanslian virkamies keskeyttää ulosmittauksen ja kutsuu asianosaiset ulosmittausmääräyksen antaneeseen tuomioistuimeen. Haaste tuomioistuimeen on annettava viimeistään 15 päivää ennen kyseistä istuntoa. Istunnossa tuomioistuin kuulee asianosaisia, ottaa vastaan asianosaisten toimittamat asiakirjat ja antaa kahden päivän kuluessa asianmukaiseksi arvioimansa ratkaisun päätöksen muodossa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Ennen lain 1/2013 voimaantuloa, joka tapahtui 15.5.2013, BBVA pani vireille kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettelyn Diego Fernández Gabarroa, Pedro Peñalva Lópezia ja Clara López Duránia vastaan. Kyseistä menettelyä ei ollut tuohon mennessä vielä saatettu päätökseen. Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että tämä ulosmittaus koskee pysäköintipaikkaa ja varastoa.

11 Pääasian vastaajat vetosivat 17.6.2013 eli riidanalaisessa siirtymäsäännöksessä kiinnitetyn kiinteistön ulosmittauksen vastustamiselle erityisellä väitteellä asetetun kuukauden pituisen määräajan päättymisen jälkeen kansallisessa tuomioistuimessa siihen, että kyseisessä säännöksessä vahvistettu preklusiivinen määräaika oli direktiivin 93/13 vastainen.

12 Kuukauden pituinen preklusiivinen määräaika täytäntöönpanoperusteessa olevien sopimusehtojen kohtuuttomuuteen vetoamiselle ei nimittäin pääasian vastaajien mukaan yhtäältä riittänyt tuomioistuimille, jotka tutkivat viran puolesta sellaisten laina- tai luottosopimusten sisältöä, joiden vakuutena oleva kiinteistökiinnitys on täytäntöönpanon perusteena, eikä varsinkaan kuluttajille, jotka vetoavat näissä sopimuksissa olevien ehtojen mahdolliseen kohtuuttomuuteen.

13 Toisaalta pääasian vastaajat väittävät, että koska kuukauden pituinen preklusiivinen määräaika alkoi riidanalaisen siirtymäsäännöksen 4 momentin mukaan kulua tiedoksiannosta, joka tehtiin julkaisemalla laki virallisessa lehdessä, eikä sitä annettu tiedoksi erikseen, kuluttajien oli erittäin vaikea saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimissa siinäkin tapauksessa, että he saivat oikeusapua.

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että se tarvitsee käsiteltävänään olevan asian ratkaisemiseksi unionin tuomioistuimen kannan siitä, miten menettelyllisten määräaikojen preklusiivisuuden periaate, joka on läheisessä yhteydessä oikeusvarmuuden periaatteeseen, sovitetaan yhteen viran puolesta toteutettavan kuluttajansuojan kanssa, joka ei vanhene siinä mielessä, että kohtuuton ehto todetaan kokonaisuudessaan pätemättömäksi ja katsotaan, että tällainen ehto ei ole osa sopimusta, kuten direktiivissä 93/13, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut viimeaikaisessa oikeuskäytännössään, säädetään.

15 Näissä olosuhteissa Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Martorell (Martorellin ensimmäisen asteen tuomioistuin nro 4) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko – – lain 1/2013 [neljännen siirtymäsäännöksen] mukaista kuukauden pituista määräaikaa pidettävä direktiivin 93/13 6 ja 7 artiklan vastaisena?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

16 Kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 93/13 6 ja 7 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä riidanalaisen siirtymäsäännöksen kaltaiselle kansalliselle siirtymäsäännökselle, jossa asetetaan kuluttajille, joiden osalta on aloitettu ennen sen lain voimaantuloa, johon kyseinen säännös sisältyy, kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettely, jota ei ole saatettu päätökseen kyseisen lain voimaantuloon mennessä, kuukauden pituinen preklusiivinen määräaika, joka lasketaan päivästä, joka seuraa tämän lain julkaisemispäivää, pakkotäytäntöönpanon vastustamiseksi muun muassa sopimusehtojen väitetyn kohtuuttomuuden perusteella.

17 Tähän kysymykseen vastattaessa on aluksi muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivillä 93/13 toteutettu suojajärjestelmä perustuu ajatukseen siitä, että kuluttaja on elinkeinonharjoittajaan nähden heikompi osapuoli sekä neuvotteluaseman että tietojen puolesta (tuomio Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 44 kohta ja tuomio Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 22 kohta).

18 Tämän heikomman aseman takia kohtuuttomat ehdot eivät direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan mukaan sido kuluttajia. Kyseessä on pakottava säännös, jolla pyritään korvaamaan muodollinen tasapaino, joka sopimuksessa perustetaan sopimuspuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille, todellisella tasapainolla, jolla voidaan palauttaa sopimuspuolten välinen yhdenvertaisuus (tuomio Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Kun otetaan lisäksi huomioon tällaisessa heikommassa asemassa olevien kuluttajien suojelun muodostaman yleisen edun luonne ja merkityksellisyys, kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot säätämään riittävistä ja tehokkaista keinoista kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa (tuomio Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, 68 kohta; tuomio Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, 78 kohta ja tuomio Unicaja Banco ja Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13 ja C-487/13, EU:C:2015:21, 30 kohta).

20 Unionin tuomioistuin on myös korostanut sitä, että kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettelyjen kaltaisiin kansallisiin täytäntöönpanomenettelyihin sovelletaan unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä johdettavia vaatimuksia, joilla pyritään kuluttajan tehokkaaseen suojelemiseen (tuomio Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 25 kohta).

21 Tämän oikeuskäytännön huomioon ottamiseksi ja erityisesti tuomion Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164) antamisen seurauksena lailla 1/2013 muutettiin muun muassa siviiliprosessilain pykäliä, jotka koskevat kiinnitettyä omaisuutta koskevaa täytäntöönpanomenettelyä. Näin ollen lain 1/2013 voimaantulon jälkeen aloitetuissa menettelyissä se, että ulosmittausvelallinen vastustaa ulosmittausta sopimusehdon kohtuuttomuuden perusteella 10 päivän tavanomaisessa määräajassa, joka alkaa kulua täytäntöönpanomääräyksen tiedoksiantopäivästä, mahdollistaa nyttemmin kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettelyn keskeyttämisen siihen saakka, kunnes väitteestä annetaan ratkaisu.

22 Tämän lainsäädännöllisen uudistuksen yhteydessä riidanalaisella siirtymäsäännöksellä pyritään ottamaan huomioon lain 1/2013 voimaan tullessa vireillä olleet täytäntöönpanomenettelyt, joissa täytäntöönpanon vastustamiselle säädetty 10 päivän määräaika on jo alkanut kulua tai on päättynyt.

Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 34 kohdassa, siitä huolimatta, että unionin tuomioistuimen tuomioilla on ex tunc -vaikutus tulkitun säännöksen voimaantulosta lähtien, Espanjan lainsäätäjä piti tarpeellisena ottaa käyttöön siirtymäaikaa koskevan järjestelmän, jotta myös kuluttajat, joihin kohdistuu vireillä oleva täytäntöönpanomenettely, voivat vastustaa menettelyllisesti Espanjan lainsäätäjän vahvistamassa määräajassa täytäntöönpanoa erityisellä väitteellä, joka perustuu muun muassa kohtuuttomien ehtojen olemassaoloon.

23 On arvioitava, onko direktiivi 93/13, sellaisena kuin sitä on tulkittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, joka on kehittynyt erityisesti unionin tuomioistuimen tuomiosta Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164) alkaen, – ja jos on, niin missä määrin – esteenä Espanjan lainsäätäjän omaksumalle ja lailla 1/2013 käyttöön otetulle siirtymäaikaa koskevalle järjestelmälle.

24 Tässä yhteydessä on huomattava, että koska kansallisia pakkotäytäntöönpanojärjestelmiä ei ole yhdenmukaistettu, jäsenvaltioiden asiana on säätää sisäisessä oikeusjärjestyksessään täytäntöönpanon vastustamista koskevan määräajan, joka on sallittu kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettelyn yhteydessä, vahvistamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä jäsenvaltioiden menettelyllisen autonomian periaatteen nojalla. Unionin tuomioistuin on kuitenkin korostanut sitä, että näiden yksityiskohtaisten sääntöjen on täytettävä kaksi edellytystä, eli ne eivät saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeudessa kuluttajille tunnustettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (tuomio Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 50 kohta ja tuomio Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, 37 kohta).

25 Yhtäältä vastaavuusperiaatteesta on todettava, että unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan mitään sellaista seikkaa, joka voisi antaa aiheen epäillä riidanalaisen siirtymäsäännöksen yhteensopivuutta kyseisen periaatteen kanssa.

26 Toisaalta unionin tuomioistuin on jo todennut tehokkuusperiaatteesta, että kaikkia sellaisia tapauksia, joissa on kyse siitä, tekeekö kansallinen menettelysäännös unionin oikeuden soveltamisen mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi, on tarkasteltava ottaen huomioon tämän säännöksen merkitys koko menettelyssä, sen kulku sekä sen erityispiirteet eri kansallisissa elimissä. Tältä kannalta katsoen on otettava huomioon kansallisen tuomioistuinjärjestelmän perustana olevat periaatteet, joita ovat muun muassa puolustautumisoikeuksien suojaaminen, oikeusvarmuuden periaate sekä oikeudenkäynnin moitteeton kulku (tuomio Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Nämä edellä mainitussa oikeuskäytännössä esiin tuodut näkökohdat on otettava huomioon arvioitaessa pääasiassa kyseessä olevan määräajan ominaisuuksia. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa, tämän arvioinnin on näin ollen koskettava kahta seikkaa eli lainsäätäjän vahvistaman preklusiivisen määräajan pituutta ja valittua tapaa, jolla kyseisen määräajan kuluminen alkaa.

28 Ensinnäkin määräajan pituudesta on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että oikeussuojakeinojen käyttämiselle asetetaan kohtuulliset preklusiiviset määräajat, joilla edistetään oikeusvarmuutta, on unionin oikeuden mukaista. Tällaiset määräajat eivät nimittäin ole sellaisia, että niillä tehtäisiin unionin oikeusjärjestyksessä annettujen oikeuksien käyttäminen käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi (tuomio Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Unionin tuomioistuin on myös todennut, että asetetun määräajan on oltava käytännössä riittävä niin, että asianomaiset henkilöt ehtivät tehokkaasti valmistella ja käyttää oikeussuojakeinoa (ks. vastaavasti tuomio Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, 66 kohta).

30 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kuukauden pituinen määräaika on vahvistettu poikkeuksellisesti siirtymäsäännöksellä, jolla pyritään varmistamaan se, että kuluttajat, jotka ovat vastaajia vireillä olevassa täytäntöönpanomenettelyssä, jossa täytäntöönpanon vastustamiselle asetettu 10 päivän tavanomainen määräaika on jo alkanut kulua tai on päättynyt, voivat vedota saman menettelyn yhteydessä uuteen vastustamisperusteeseen, josta ei ollut säädetty kyseisen tuomioistuinmenettelyn aloittamishetkellä.

31 Tästä syystä on katsottava, että kun otetaan huomioon riidanalaisen siirtymäsäännöksen merkitys kiinnitetyn kiinteistön koko ulosmittausmenettelyssä, kuukauden pituinen preklusiivinen määräaika ulosmittauksen vastustamiselle erityisellä väitteellä ei ole lähtökohtaisesti käytännössä riittämätön oikeussuojakeinon tehokkaaseen valmistelemiseen ja käyttämiseen ja on siten kohtuullinen ja oikeasuhteinen kyseessä oleviin oikeuksiin ja intresseihin nähden.

32 Tästä seuraa, että riidanalaisen siirtymäsäännöksen ei voida katsoa loukkaavan tehokkuusperiaatetta kuluttajalle lain 1/2013 voimaan tullessa vireillä olevan kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettelyn yhteydessä myönnetyn täytäntöönpanon vastustamista koskevan määräajan pituuden osalta.

33 Toiseksi pääasiassa kyseessä olevan määräajan ominaisuuksien toisen osan, joka koskee lainsäätäjän valitsemaa tapaa, jolla kyseisen määräajan kuluminen alkaa, arvioinnista on todettava seuraavaa.

34 On ensinnäkin selvää, että lailla 1/2013, johon riidanalainen siirtymäsäännös sisältyy, vahvistetaan soveltamisalaltaan yleinen oikeudellinen kehys. Kyseinen laki tuli voimaan päivänä, jona se julkaistiin Boletín Oficial del Estadossa.

35 Laki 1/2013, jonka tarkoituksena on kansalaisten laajempi suojelu lukuisissa lainoihin, joiden vakuutena on kiinteistökiinnitys, liittyvissä tilanteissa, koskee nimenomaisesti myös sellaisten kuluttajien suojelua, jotka olivat kyseisen lain voimaan tullessa vastaajan asemassa vireillä olevassa täytäntöönpanomenettelyssä, joka koski heidän omaisuuttaan.

36 Näille kuluttajille ilmoitettiin heihin kohdistetun täytäntöönpanomenettelyn aloittamisen ajankohtana erikseen toteutetulla tiedoksiannolla, joka osoitettiin heille henkilökohtaisesti, heidän oikeudestaan vastustaa täytäntöönpanoa 10 päivän määräajassa tästä tiedoksiannosta lukien.

37 Tähän tiedoksiantoon, joka tapahtui ennen lain 1/2013 voimaantuloa, ei kuitenkaan sisältynyt tietoja, jotka koskivat kyseisten kuluttajien oikeutta vastustaa täytäntöönpanoa vetoamalla täytäntöönpanoperusteena olevan sopimusehdon kohtuuttomuuteen, sillä tällainen mahdollisuus otettiin siviiliprosessilain 557 §:n 1 momentin 7 kohdassa käyttöön vasta lailla 1/2013.

38 Kun otetaan huomioon muun muassa puolustautumisoikeuksia koskeva periaate, oikeusvarmuuden periaate ja luottamuksensuojan periaate, näissä olosuhteissa kuluttajat eivät voineet perustellusti odottaa saavansa uuden mahdollisuuden esittää väite, kun heille ei ilmoitettu tästä mahdollisuudesta sillä samalla menettelytavalla, jolla heille oli saapunut alkuperäinen tieto.

39 Näin ollen on todettava, että koska riidanalaisessa siirtymäsäännöksessä säädetään, että preklusiivinen määräaika alkaa kulua tässä tapauksessa ilman, että kyseisille kuluttajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti mahdollisuudesta vedota uuteen vastustamisperusteeseen täytäntöönpanomenettelyssä, joka on jo aloitettu ennen kyseisen lain voimaantuloa, se ei ole omiaan takaamaan tämän määräajan täysimääräistä hyödyntämistä eikä siten kyseisellä lainsäädännöllisellä uudistuksella myönnetyn uuden oikeuden tehokasta käyttämistä.

40 Kun otetaan huomioon menettelyn kulku, erityispiirteet ja monimutkaisuus sekä sovellettava lainsäädäntö, on nimittäin olemassa huomattava riski siitä, että tämä määräaika päättyy ilman, että kyseiset kuluttajat voivat vedota tehokkaasti ja asianmukaisesti oikeuksiinsa tuomioistuinteitse, muun muassa sen takia, että he eivät todellisuudessa tunne tai ymmärrä näiden oikeuksien tarkkaa laajuutta (ks. vastaavasti tuomio Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Näin ollen on päädyttävä siihen, että riidanalaisella siirtymäsäännöksellä loukataan tehokkuusperiaatetta.

42 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 93/13 6 ja 7 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle siirtymäsäännökselle, jossa asetetaan kuluttajille, joiden osalta on aloitettu ennen sen lain voimaantuloa, johon kyseinen säännös sisältyy, kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettely, jota ei ole saatettu päätökseen kyseisen lain voimaantuloon mennessä, kuukauden pituinen preklusiivinen määräaika, joka lasketaan päivästä, joka seuraa tämän lain julkaisemispäivää, pakkotäytäntöönpanon vastustamiseksi sopimusehtojen väitetyn kohtuuttomuuden perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

43 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 6 ja 7 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle siirtymäsäännökselle, jossa asetetaan kuluttajille, joiden osalta on aloitettu ennen sen lain voimaantuloa, johon kyseinen säännös sisältyy, kiinnitetyn kiinteistön ulosmittausmenettely, jota ei ole saatettu päätökseen kyseisen lain voimaantuloon mennessä, kuukauden pituinen preklusiivinen määräaika, joka lasketaan päivästä, joka seuraa tämän lain julkaisemispäivää, pakkotäytäntöönpanon vastustamiseksi sopimusehtojen väitetyn kohtuuttomuuden perusteella.

Allekirjoitukset